

**DETERMINATION OF PERCEPTION REGARDING THE “TEACHING PROFESSION”
OF TEACHER CANDIDATES: A WORK OF METAPHOR ANALYSIS¹****Gülay EKİCİ***Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, gulayekici@yahoo.com***Murat BAŞ***Araş. Gör., Ahi Evran Üniversitesi, muratbas@ahievran.edu.tr***Onur KIZILKAYA***Gazi Üniversitesi, onurkizilkaya@yahoo.com**Received: 13.04.2017**Accepted: 19.07.2017***ABSTRACT**

The aim of this research is to determine metaphors developed by teacher candidates about the concept of teaching profession. In the research phenomenological method has been used in the scope of qualitative research method. Teacher candidates' metaphors are determined via semi-structured form. In this form, teacher candidates asked to fill in the blanks of sentences such as “teaching profession is like.....”.Because.....”. Content analysis technique has been used in data analysis process. In the research, teacher candidates have developed 50 metaphors at total about concept of “teaching profession”. Developed metaphors combined in 7 different categories. These categories ranked based on how much they contain metaphors; categories named such as "teaching profession in terms of formative characteristic, teaching profession in terms of value, teaching profession in terms of guiding feature, teaching profession in terms of sacrifice, teaching profession in terms of being a knowledge source, teaching profession in terms of teaching profession in terms of volunteering, teaching profession in terms of being a model". Even live metaphors with high frequency have been developed regarding the teaching profession; generally lifeless metaphors have been created. If we look at the other categories of teaching profession according to its being source of knowledge feature, teaching profession according to its being directive and model, teaching profession according to its voluntarism feature and teaching profession according to its devotion feature has been developed in order to highlight the profession's required specialties. Although teacher candidates have been stated such positive image and perspective of teaching profession, if we look at the feature of t high value, it is evaluated as at low level, means that teaching profession has not been valued properly.

Keywords: Teacher candidate, teaching profession, metaphor, qualitative research model

¹ Bu çalışma 6-8 Nisan 2017'de International Congress Of Eurasian Social Sciences'ta Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ “ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ” KAVRAMINA İLİŞKİN**ALGILARININ BELİRLENMESİ: BİR METAFOR ANALİZİ ÇALIŞMASI****ÖZ**

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili geliştirdikleri metaforları belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma modeli kapsamında olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu toplam 110 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili metaforları yarı yapılandırılmış bir formla belirlenmiştir. Bu formda öğretmen adaylarından “öğretmenlik mesleği gibidir/benzer; Çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmada, öğretmen adayları öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili toplam 50 çeşit metafor geliştirmişlerdir. Geliştirilen bu metaforlar toplam 7 farklı kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler en fazla metafor kapsamaları bakımından “biçimlendirici özelliği açısından öğretmenlik mesleği, değeri açısından öğretmenlik mesleği, yol gösterici özelliği açısından öğretmenlik mesleği, fedakarlık açısından öğretmenlik mesleği, bilgi kaynağı olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği, gönüllülük açısından öğretmenlik mesleği ve model olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği” olarak sıralanmaktadır. Öğretmenlik mesleği kavramı için frekansı yüksek olan canlı metaforlar geliştirilmiş olmasına rağmen, genellikle cansız metaforların geliştirildiği belirlenmiştir. Diğer kategoriler incelendiğinde ise; bilgi kaynağı olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği, yol gösterici özelliği açısından öğretmenlik mesleği, model olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği, gönüllülük açısından öğretmenlik mesleği ve fedakarlık açısından öğretmenlik mesleği kategorilerinde de öğretmenlik mesleğinin bir meslek olarak taşınması gereken niteliklere yönelik vurguları içermektedir. Ancak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olarak bu kadar olumlu bakış açılarını belirtmelerine rağmen, “değeri açısından öğretmenlik mesleği” kategorisinde ise temel vurgu olarak; öğretmenlik mesleğinin gereken değeri göremediği yönünde görüşler belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, öğretmenlik mesleği, metafor, nitel araştırma modeli.

EXTENDED SUMMARY**Introduction**

Teaching is a profession that has been seen as one of the necessary and important profession at all times without a doubt. Because raising proper individuals according to the needs of the society and the era depends on giving importance to the three main aspects of education system: student, teacher and education program. In this context, the teacher is the most important factor that affects education system beyond any doubt. During the education process, the teacher is an aspect that gives meaning to other ones and affects the realization of education itself. (Hacıoğlu and Alkan, 1997, Ekici, 2005).

Hence, evaluation of metaphoric perception belonging to the teacher candidates, who chose this important profession as their job, seen as a significant evaluation

Because metaphors enable the process of putting into words of what individual wants to convey as a message without compromising the impression through making it possible to catch affective schemes which are source of strong sensations cannot be uttered (Ortony, 1979, pg. 45).

The objective of this study is to identify metaphors that teacher candidates have developed about the concept of teaching profession. In this regard, these questions have been asked:

- 1.What are the metaphors that teacher candidates have about the concept of teaching as a profession?
- 2.In which conceptual categories those determined metaphors accumulated according to their common features?

Method

In this research, regarding the qualitative research model, phenomenological pattern has been applied. The purposed based study group consists of 110 candidate teachers. Criteria such as being volunteer for the study, researcher's accessibility, choosing different branches of teaching profession are taken into consideration. In this study, teacher candidates' metaphors about the concept of teaching profession have been determined in a semi-structured form.

In this form, teacher candidates required to complete sentences such as "teaching profession is like /resembles; Because". In this question phrase, the word of "like" used in order to evoke connections between "metaphor subject" and "metaphor source" in a clearer way. The reliability of the research has been calculated by the formula of $[\text{Consensus} / (\text{Consensus} + \text{Dissensus}) \times 100]$. The average reliability value among the encoders has been found as 95%. Nvivo 9.3 program has been used in data evaluation. For preparing the cloud of words, the wordle program (<http://www.wordle.net/>) has been used.

Findings (Results)

At the end of research, teacher candidates have developed 50 different metaphors about the concept of teaching profession. When those metaphors are examined, it is founded that teacher candidates explained the teaching profession with multiple and different metaphors. Teacher candidates mostly stated the metaphors of motherhood, gardening, painting, farming, plant growing etc. When we look at them carefully, it can be seen that the common feature of these metaphors is being related to effort, hard work, taking care and sacrifice and expectation of a product at the end.

All developed metaphors are consolidated in 7 different categories. These categories have been ordered according to their inherited metaphor number as follows: "Teaching profession in terms of formative characteristics, teaching profession in terms of value, teaching profession in terms of guiding feature, teaching profession in terms of sacrifice, teaching profession in terms of being a source of knowledge, teaching profession in terms of volunteering and teaching profession in terms of being a model".

Even there are some alive metaphors (bee, oak tree, Spica etc.) developed for teaching profession, generally lifeless metaphors with a certain occupation name (gardening, farming, tailoring etc.) developed. This situation shows that teacher candidates explain teaching profession through different angles and through use of different occupations. This result also supports metaphor's philosophical emphasis. Because metaphorical thinking emphasizes using a situation or an object as a conceptual tool in order to enlighten complex phenomenon or a complex situation. (Oxford vd. 1998) By this way, the explanation supports the subject very clearly.

However, teacher candidates generally developed positive metaphors about teaching profession, they also developed some negative metaphors which highlight the difficulties of profession and they stated that this profession is not cared enough. (like stated in the metaphor of being a portage) In the literature, there are some studies that identifies negative metaphors regarding the teaching profession (Gür, 2012; Koç, 2014).

When we look at the categories; we see that the characteristics of the teaching profession which are necessary for it has been highlighted in the following categories: teaching profession in terms of being a source of knowledge, teaching profession in terms of guiding feature, teaching profession in terms of being a model, teaching profession in terms of volunteering, and teaching profession in terms of sacrifice. The main characteristics have been expressed in order to be a qualified teacher.

Despite the fact that the teacher candidates have expressed such positive perspectives on the teaching profession, the main emphasis is on the "teaching profession in terms of value" category shows the teaching profession is undermined in terms of its real value. This result also resembles with other studies' findings (Koç, 2014). The results show that teacher candidates sees teaching profession as a too much workload and doing other people's work.

Suggestions

Besides, if the other researches about this area are examined, even there is a conceptual similarity among them, there is a chaos as well. Because, these similar results achieved after the analysis of “teaching profession” in this research, were concluded also in other researches, for the concept of “teacher” and “being teacher” Cerit, 2008; Kalyoncu, 2012; Saban, 2004; Yılmaz Göçen & Yılmaz, 2013). After the literature analysis, the determination deduced from the results is that teacher candidates develop similar metaphors for the concepts of teacher, being teacher and teaching profession. This situation shows that teacher candidates have similar cognitive structures and they produce their conceptual structures in common schemes.

Below suggestions can be presented after the results.

- 1.This research can be prepared by the participation of the teachers as well.
2. This research can be supported firstly by interviews and other data gathering methods.
3. Teacher training process should be organized in order to turn the metaphors of the candidate teachers which contain negative perceptions towards the teaching profession into positive ones. At this point, especially the content of applied teaching course and its duration can be reviewed and reorganized. In this context, metaphoric perception studies can be performed in the beginning and at the end of the process.
4. After the literature analysis, the determination deduced from the results so that teacher candidates develop similar metaphors for the concepts of teacher, being teacher and teaching profession, and this subject can be another research subject.

GİRİŞ

Öğretmenlik Mesleği; çağlar boyunca farklı medeniyetlerde ve farklı toplumlarda çeşitli aşamalardan geçerek günümüze kadar gelmiştir. Öğretmenlik mesleğinin çok eski dönemlerde, örneğin; Sümerlerde bir kariyer mesleği olarak dikkat çekmesine rağmen (Çığ, 2000: 44, akt; Mutluay, 2005: 36), farklı toplumlarda bir meslek olarak kabul görmesi oldukça yenidir. Günümüzde bile birçok kişi belli bir konuda bilgi ve beceriye sahip olan kişilerin öğretmen olabileceğini düşünebilmektedir. Oysa eğitimin bir bilim olarak ortaya çıkması ve gelişmesiyle birlikte öğretmenlik meslek bilgisi önem kazanmaya başlamış ve öğretmenlik için bireylerin özel bilgi ve becerilere sahip olması gerekliliği ortaya çıkmıştır (Erden, 1998). Bu kapsamda eğitim fakültelerinde eğitim alan öğretmen adayları genel kültür, konu alanı bilgisi ve öğretmenlik meslek derslerini almak zorundadırlar. Dolayısıyla öğretmenlik mesleği yetenekli olan bireylerin belli bir eğitim sürecinden sonra kazanabilecekleri bir meslektir.

Öğretmenlik mesleği her dönemde tartışmasız her bireyin gerekli ve önemli gördüğü mesleklerin başında gelmektedir. Çünkü çağın ve toplumun ihtiyaçlarına uygun bireylerin yetiştirilebilmesi eğitim sisteminin üç temel ögesi olan öğrenci, öğretmen ve eğitim programlarına gereken önemin verilmesine bağlıdır. Bu kapsamda eğitim sistemini etkileyen en önemli faktör kuşkusuz öğretmendir. Eğitim sürecinde öğretmen, diğer öğelere anlam kazandıran ve eğitimin gerçekleşmesinde önemli etkisi olan öğedir (Hacıoğlu ve Alkan, 1997, akt, Ekici, 2005). Dolayısıyla böylesine önemli bir mesleğe yönelik olarak bu mesleği seçmiş olan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramına yönelik metaforik algılarını değerlendirmek önemli görülmektedir. Belirlenen sonuçlarla öğretmen adaylarının ileride meslekleri olacak olan öğretmenliğe yönelik bakış açıları ortaya konulmuş olacaktır. Bu algının metaforlar aracılığıyla belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Metafor bir algı aracıdır (Arnett, 1999) ve "istiare, mecaz, i(e)ğretilme" anlamına gelen bir ifadedir. İğretilme; 'bir şeyi anlatmak için ona benzetilen başka bir şeyin adını eğreti olarak kullanma, eğretilme' anlamına gelmektedir (TDK, 1988). Metafor kullanmak, olguları ifade etmede çok uzun yıllardır başvurulan yöntemlerden biridir. Çünkü M.S. 300 yılında yazıldığı sanılan Kelile ve Dimne adlı eserde metaforların sıklıkla kullanıldığı belirlenmiştir (Beydeba, 2007). Diğer taraftan, İnce (2002) eğretilmenin, Batı dillerinde "metaphore" karşılığı olarak ele alındığını, metafor sözcüğünün Aristo'nun Poetika adlı eserinde "metaphoria" sekliyle "metapherin" (bir yerden bir yere taşıma) sözünden türetilmiş olarak kullanıldığını ifade etmektedir.

Günümüzde de metafor kavramıyla ilgili literatürde farklı tanımlar yapılmaktadır. Literatürde yer alan en önemli kaynaklardan biri olan, Lakoff ve Johnson'a (2005) göre metaforlar soyut olarak tecrübe ettiğimiz deneyimleri somut ifadelerle kavramlaştırılmamıza yardımcı olur. Bu nedenle, metaforiksel ilişkiler tarafından kavramsal sistemimizin önemli bir parçasının yapılandırıldığını vurgulayarak, metaforun özünün bir şeyi (olgu, kavram, nesne gibi) başka bir şeye göre anlamak ve tecrübe etmek olduğunu ifade etmişlerdir. Metaforlar çoğunlukla benzer bir alandan yeni ve çoğunlukla bilinmeyen bir alana bilgi transferini kapsamaktadır (Tsoukas, 1991). Diğer bir ifadeyle, metaforiksel düşünce çok kompleks bir fenomeni veya durumun özelliklerini aydınlatmak için kavramsal bir araç olarak benzer bir olay ve nesneyi kullanmayı vurgulamaktadır (Oxford vd. 1998).

Balcı'ya (1999) göre ise, metaforik düşünme özne ve araç olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Bir olgu durum ya da kavramı açıklanması istenen özne; terim ya da terimler vasıtasıyla kullanılan metaforlar da araçtır. Bu bağlamda metaforları kullanarak bireylerin kendilerini anlamalarına yardımcı olarak zihinsel modeller oluşturmak araştırmacıların ilgisini çekmektedir (Arslan & Bayrakçı, 2006). Yob'a (2003) göre son yıllarda metafor, bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe koşabileceği güçlü bir zihinsel araç olarak değerlendirilmektedir. Metaforların bu gücünü Shuell (1990) "Bir resim bin kelimeye bedelse, bir metafor bin resme bedeldir." ifadesinde oldukça net olarak ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bu değerlendirmeler doğrultusunda bireylerin kullandıkları metaforların onların yaratıcılıklarının, düşüncelerinin, algılarının, ilişkisel düşünme becerilerini kullanabilmelerinin ve kısacası zihinsel süreçlerini ve bilişsel yapılarını açıklayabilmekte yardımcı olabildiklerini söyleyebiliriz. Aynı zamanda metaforlar, bir bireyin dile getiremeyeceği kadar güçlü duygularının kaynağı olan duyuşsal şemaların yakalanmasını sağlayarak, bireyin vermek istediği mesajın, etkisini kaybetmeden kelimelere dökülmesini mümkün kılmaktadır (Ortony, 1979, s. 45).

Öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili yapılmış metaforik analiz çalışmaları incelendiğinde; doğrudan öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili çalışmaların yeterli sayıda olmadığı belirlenirken (Gür, 2012; Koç, 2014; Ocak & Gündüz, 2006), genellikle *öğretmen* ve *öğretmenlik* kavramına ait metaforik algı çalışmalarının hazırlandığı belirlenmiştir. İlgili literatür incelendiğinde konuyla ilgili hem yurtiçinde hem de yurtdışında yapılmış olan araştırmalarda genel olarak "öğretmen ve öğretmenlik" kavramlarının incelendiği (Cerit, 2008; Ekiz & Koçyiğit, 2012; Gür, 2012; Nikitina & Furuoka, 2008; Oflaz, 2011; Oğuz, 2009; Ünal & Ünal, 2010; Saban, Koçbeker & Saban, 2006; Taşdemir & Taşdemir, 2011; Turhan & Yaraş, 2013; Yılmaz & Göçen & Yılmaz, 2013; Zhao, Coombs & Zhou, 2009) belirlenmiştir. Konuyla ilgili yapılmış olan araştırmaların yetersizliğinden dolayı, hazırlanmış olan bu araştırma sonuçlarının literatüre değerli bilgiler sunacağı umulmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili geliştirdikleri metaforları analiz etmektir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Belirtilen metaforlar ortak özellik bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli ve deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi başlıkları altında bilgiler verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel çalışma modeli tercih edilmiştir. Çünkü nitel çalışmalarda araştırmacı gözlem, görüşme, doküman vb incelemesinden yararlanarak, kavramları, olguları, ilişkileri açıklamaya ve anlamaya çalışarak

(Merriam, 1998) oldukça zengin veri toplayabilmektedir. Diğer taraftan nitel çalışma desenleri de oldukça zengin veri toplanabilmesine imkan sağlamaktadır. Bu çalışmada ise olgubilim (fenomoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni temelinde olguları araştırmaya odaklanan bir desendir ki, bu kapsamda farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu noktada yaygın uygulamaları ortaya çıkarmak ve katılımcılar tarafından oluşturulan anlamları tanımlamak ve açıklamak amacıyla sık sık kullanımı tercih edilen bir desendir (Annells, 2006; McMillion, 2000; Yıldırım & Şimşek, 2011). Olgubilim (fenomoloji) deseninin temelini bireysel tecrübeler oluşturmaktadır. Bu desende araştırmacı katılımcının öznel tecrübeleri ile ilgilenmekte, algılamaları ve olaylara yükledikleri anlamları incelemektedir. Olgubilim tanımlayıcı niteliğe sahip bir araştırma desendir. Bu bağlamda genelleme yapmak bir amaç değil, olguları tanımlamak en önemli amaçlardan biridir (Akturan & Esen, 2008; Patton, 1990). Bu çalışmada ise, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramına ilişkin algıları metaforlar yoluyla tespit edilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırma 2016–2017 eğitim-öğretim yılının güz döneminde yapılmış olup, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerine kayıtlı toplam 110 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada amaçlı çalışma grubu seçilmiştir. Özellikle genel anlamda nitel araştırma modelinde olmakla birlikte olgubilim deseni kullanılan araştırmalarda olguyu açıklayacak bireyler dikkati bir şekilde seçilmesi gerekmekte (Creswell, 2007) ve farklı araştırmalarda (Coyne, 1997; Given, 2008; Knight ve diğerleri, 2013) amaçlı çalışma grubu seçiminde pek çok problemle karşılaşıldığı belirtilmekte olduğundan bu çalışma öğretmen adaylarının katılımıyla hazırlanmıştır. Bu kapsamda amaçlı çalışma grubu seçimindeki problemleri en aza indirebilmek için bazı kriterler dikkate alınmıştır. Dolayısıyla, öğretmen adaylarının seçiminde çalışmaya gönüllü katılmak istemek, araştırmacının kolay ulaşılabilirliği, mümkün olduğunca farklı öğretmenlik branşlarından katılımın sağlanması, öğretmen adaylarının anlamadıkları konuları açıklayarak onlara yardımcı olabilmek gibi kriterler dikkate alınmıştır.

Veri Toplama araçları

Bu çalışmada veriler araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış sorudan oluşan görüş belirtme formuyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış soru formu metafor araştırmalarında en fazla tercih edilen veri toplama araçlarının başında gelmektedir (Döş, 2010; Linn, Sherman & Gill, 2007; Pishghadam & Pourali, 2011). Formda öğretmen adaylarının *öğretmenlik mesleği* kavramına ilişkin algılarını belirlemek için her bir öğretmen adayından *“Öğretmenlik mesleği gibidir, Çünkü.....”* cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Bu soru kalıbında, *“gibi”* kavramı genellikle *“metaforun konusu”* ile *“metaforun kaynağı”* arasındaki bağı daha açık bir şekilde çağrıştırmak için kullanılmaktadır. Çünkü herhangi bir olgunun metafor olarak kabul görmesi için konusunun, kaynağının ve kaynağından konusuna atfedilmesi düşünülen özelliklerinin (gerekçesinin)

belirtilmesi gerekmektedir (Forceville, 2002). Bu araştırmada “çünkü” kavramına yer verilerek katılımcıların kendi metaforları için bir “gerekçe” sunmaları istenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2013), metaforun kendisinin, tek başına metaforun betimsel ve görsel gücünü yeteri kadar ortaya çıkaramayacağını, bunu takiben mutlaka “niçin” veya “neden” sorusunun sorulması gerektiğini belirtmektedir. Bu nedenle araştırmada öğretmen adaylarının metaforlarını hangi anlamda kullandıklarını açıklamaları için *Çünkü....*sorusu sorularak, öğretmenlik mesleği kavramına yönelik algılarının detaylı şekilde belirlenebilmesi hedeflenmiştir. Belirtilen bu noktalar aşağıdaki gibi örneklendirildiğinde çok daha netleşecektir;

Örnek:

Öğretmenlik mesleği bahçivanlık *gibidir. Çünkü* her zaman sabır ve emek ister.

Metaforun Konusu

Metaforun Kaynağı

Verilerin Analizi

Verilerin analizi oldukça detaylı aşamalarda gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizine başlamak için öncelikle öğretmen adaylarının cevap kâğıtlarının uygun şekilde yazılıp-yazılmadığı kontrol edilmiştir. 121 öğretmen adayından 11'inin (%9.09) kâğıtlarının araştırmaya uygun düzenlenmediği belirlendiğinden bu kâğıtlar değerlendirmeye alınmamıştır. Dolayısıyla cevap kâğıtlarına 1'den başlayarak 110'a kadar numara verilmiştir. Bu çalışmada sosyal bilimlerdeki nitel araştırmalarda kullanılan veri değerlendirme yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır (Bilgin, 2006; Lichtman, 2010; Stemler, 2001). İçerik analizi sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesi ve belli kategorilere göre düzenlenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşımdır (Bogdan & Biklen, 2007; Cohen, Manion & Morrison, 2007; Leblebici & Kılıç, 2004; Tavşancıl ve Aslan, 2001). Kısacası içerik analizi birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve kategoriler çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır.

Coffey ve Atkinson (1996) veri analiz sürecinin kapsamlı ve sistematik olması gerektiğini belirtmektedir. Bu noktada içerik analizi pek çok aşamadan oluşturulmuştur. Araştırmaya uygun şekilde doldurulmuş olan ve toplam 110 kâğıtta öğretmen adaylarının belirttikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması süreci toplam on aşamada yapılmıştır. Bunlar;

- (1) Kâğıtların incelenmesi,
- (2) Uygun olmayan kâğıtların elenmesi aşaması,
- (3) Kâğıtların tekrar derlenmesi aşaması,
- (4) Kâğıtların sıralanması ve numaralandırılması aşaması,
- (5) Metaforların incelenmesi aşaması,
- (6) Kategorilerin geliştirilmesi aşaması,
- (7) Metaforların kategorilere dağılımı aşaması,
- (8) Geçerlik ve güvenilirlik aşaması,
- (9) Metaforların frekanslarının hesaplanması aşaması ve

(10) Verilerin yorumlanması aşamasıdır (Armstrong, Davis & Paulson, 2011; Aydoğdu, 2008; Corbin & Strauss, 2007; Çapan, 2010; Ekici, 2016a,b; Özcan, 2010; Saban, 2010).

Geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması; araştırmanın geçerliğini sağlamak amacıyla üç önemli süreç gerçekleştirilmiştir. Bunlar:

(a) Verilerin kodlanması ve veri analiz süreci detaylı bir şekilde açıklanmıştır (Hruschka ve diğerleri, 2004),

(b) Araştırmada elde edilen kategorilere her biri için onu en iyi temsil ettiği varsayılan öğretmen adaylarının açıklamalarından örnekler seçilerek bulgular bölümünde yer verilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2013),

(c) Literatür detaylı şekilde taranarak ilgili araştırmalar arası tutarlılık sağlanmaya çalışılmıştır (Ratcliff, 1995).

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için ise, araştırmada ulaşılan kategorilerde yer verilen kodların söz konusu kavramsal kategorileri temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla araştırmacıların kodları ve kodlara ilişkin kategorileri karşılaştırılmıştır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlandıktan sonra ortaya çıkan kod ve kategori listesine son şekli verilmiştir. Bu şekilde yapılan veri analizinin güvenilirliği; [Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Miles & Huberman, 1994). Kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik % 95 olarak bulunmuştur.

Diğer taraftan öğretmen adaylarının görüşleri katılımcı numarası belirtilerek bulgular bölümünde vurgulanmıştır. Örneğin (K42) gibi. Verilerin değerlendirilmesinde Nvivo9.3 programı kullanılmıştır. Kelime bulutu hazırlanmasında ise wordle (<http://www.wordle.net/>) programından yararlanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde bulgular, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramına yönelik belirttikleri metaforlar ve bu metaforların ilgili kategoriler altında değerlendirilmesi şeklinde sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Kavramına Yönelik Geliştirdikleri Metaforlar

Metafor sırası	Metafor adı	f	Metafor sırası	Metafor adı	f
1	Annelik	7	26	Arı	1
2	Bahçıvanlık	5	27	Mücevher	1
3	Resim yapmak	5	28	Yanan bir kandil	1
4	Çiftçilik	4	29	Anne şefkati	1
5	Bitki yetiştirmek	4	30	Kitap	1
6	Babalık	4	31	Turist rehberi	1
7	Ağaç yetiştirmek	4	32	Başak	1
8	Marangoz	4	33	Meşe ağacı	1
9	Anne-Baba olmak	3	34	Toprak	1
10	Terzilik	3	35	Altın	1
11	Çobanlık	3	36	Güç bankası	1
12	Kutsal	3	37	Bilgisayar	1
13	Kitap okumak	3	38	Aşk	1
14	Önemi anlaşılmayan elmas	3	39	Bahar	1
15	Hamallık	2	40	Sabır taşı	1
16	Ebeveynlik	2	41	Ansiklopedi	1
17	Aşçılık	2	42	Model	1
18	Ampul	2	43	Tomurcukları sulamak	1
19	Fedakâr bir anne	2	44	Madenci	1
20	Işıklı bir rehber	2	45	Silgi	1
21	Psikolog	2	46	Mum	1
22	Fener	1	47	Güneşin enerjisi	1
23	İlkbaharda yağan yağmur	1	48	Ezme	1
24	Güneş	1	49	Su	1
25	Sanatçı	1	50	Çocuğun gözündeki mutluluk	1
				TOPLAM	110

Tablo 1 incelendiğinde; öğretmen adaylarının “*Öğretmenlik mesleği*” kavramına yönelik olarak toplam 50 çeşit metafor ürettikleri ve bunun için 110 görüş belirttikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili ilk on sırada en fazla belirttikleri metaforlar; *annelik, bahçıvanlık, resim yapmak, çiftçilik, bitki yetiştirmek, babalık, ağaç yetiştirmek, marangoz, anne-baba olmak, terzilik* olarak sıralanmıştır. Metaforların genel olarak mesleklerden ve mesleklerin yaptığı işlerden bahsedilmesi şeklinde oluşturulduğu görülmektedir. Diğer taraftan metaforların *arı, meşe ağacı, başak* gibi metaforlar hariç tamamının cansız metaforlar olduğu ve genellikle belli meslekleri vurgulayan metaforlar olduğu belirlenmiştir. Toplam 21 metaforun 7 ile 2 arasında tekrar edilme sıklığı olduğu belirlenirken, 29 metaforun ise birer kez tekrar edildiği belirlenmiştir. Dikkat edildiği gibi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği için en fazla annelik metaforunu ürettikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili geliştirdikleri metaforların ortak özellikleri bakımından ayrıldıkları kategorilere göre sınıflandırılmasına Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Geliştirdikleri Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler	Metafor çeşidi (f)
1. Biçimlendirici özelliği açısından öğretmenlik mesleği Metaforlar: <i>bahçıvanlık, resim yapmak, çiftçilik, bitki yetiştirmek, ağaç yetiştirmek, marangoz, terzilik, çobanlık, açıcılık, ilkbaharda yağan yağmur, sanatçı, tomurcukları sulamak, silgi, su, toprak</i>	15
2. Değeri açısından öğretmenlik mesleği Metaforlar: <i>kutsal, önemi anlaşılmayan elmas, hamallık, mücevher, altın, güç bankası, arı, güneşin enerjisi, başak, ezme</i>	10
3. Yol gösterici özelliği açısından öğretmenlik mesleği Metaforlar: <i>ampul, ışıklı bir rehber, psikolog, fener, güneş, yanan bir kandil, turist rehberi, mum</i>	8
4. Fedakârlık açısından öğretmenlik mesleği Metaforlar: <i>annelik*, babalık*, anne-baba olmak, ebeveynlik, fedakâr bir anne, anne şefkati, madenci</i>	7
5. Bilgi kaynağı olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği Metaforlar: <i>kitap okumak, kitap, bilgisayar, ansiklopedi, meşe ağacı</i>	5
6. Gönüllülük açısından öğretmenlik mesleği Metaforlar: <i>aşk, bahar, sabır taşı, çocuğun gözündeki mutluluk</i>	4
7. Model olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği Metaforlar: <i>annelik*, babalık*, model</i>	3
	TOPLAM
	50

*annelik ve babalık metaforları iki farklı kategoride belirtilmiştir.

Tablo 2'ye göre, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar yedi kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler en fazla metafor kapsamaları bakımından “biçimlendirici özelliği açısından öğretmenlik mesleği, değeri açısından öğretmenlik mesleği, yol gösterici özelliği açısından öğretmenlik mesleği, fedakarlık açısından öğretmenlik mesleği, bilgi kaynağı olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği, gönüllülük açısından öğretmenlik mesleği ve model olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği” olarak sıralanmaktadır. Bu kategorilerin her birinde farklı sayılarda metaforlar belirtilmiştir. Aşağıda bu kategorilerde yer alan metaforların her birine katılımcıların ifadeleriyle açıklamalı örnekler verilmiştir.

1. Biçimlendirici özelliği açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde yer alan metaforlar ve açıklamalarına ait öğretmen adaylarının belirttiği örnekler

Öğretmen adayları tarafından bu kategoride toplam 15 metafor belirtilmiştir. Aşağıda bu metaforlara ait açıklamalara yer verilmiştir. Bu kapsamda;

Bahçıvanlık; “Sabır ve emek ister. Sabır ve emekle bakımını yaptığınız çiçekler belli bir zaman sonra açarlar. Her çiçek farklı koşullarda büyütülür. Her çiçeğe verilecek gübre ve su miktarı farklıdır. Öğretmenlik mesleğinde de emek ve sabırla eğittiğiniz çocuklar belli bir süre sonra hayatta güzel yerlere gelirler. Ancak her öğrencinin karakterine, isteklerine ve özelliklerine uygun

davranılması ve emek verilmesi gerekir. Bir bahçıvanın sevindiği gibi öğretmen de sevinir... yaptığı işten mutlu olur. Her ikisi de çok emek vererek bir şeyler yetiştiriyorlar". (K42)

Resim Yapmak; *"Resim yapmak belli bir hayal gücünü gerektirir. Öğretmenlik mesleği de hayal gücü sayesinde öğrencilerine bir şeyler öğretmek aşamasında hayat gücünü kullanır. Farklı renklerle boyar öğrencilerinin dünyalarını. Kullandığı renkler ne kadar canlı-parlak ve hayata pozitif bakmamızı sağlayan renklere, öğrencileri o kadar nitelikli bireyler olabilirler". (K85)*

Çiftçilik; *" Çiftçi toprağı işleyerek ürün elde etmek için uğraşır. Öğretmende öğrencileri işler ve nitelikli ürünler elde etmeye çalışır". (K67)*

Bitki Yetiştirmek; *"Nasıl ki yetiştirdiğiniz bir bitkiyi susuz, topraksız, güneşsiz, sevgisiz, ilgisiz... bırakamazsınız, eğer bırakırsanız kurursa öğretmenlik mesleği de böyledir. Çünkü öğretmende öğrencilerine gerekli ilgi ve sevgiyi veremezse öğrencilerini kaybeder ve onların hayata tutunmalarında gerekli desteği verememiş olur". (K92)*

Ağaç Yetiştirmek; *"Ağaç yetiştirmekte insan yetiştirmekte çok fazla uğraşı, çaba, emek ve bakım yapınca büyürler". (K11)*

Marangoz; *" Bir marangozun ağaca şekil verdiği gibi, öğretmende öğrencilerine şekil verirler ve onları hayata hazırlarlar". (59)*

Terzilik; *"Terzi kumaşları yaratıcılık ve el becerisini kullanarak çeşit çeşit ürünler ortaya koymaktadır. Öğretmen de bilgi, beceri, hayal gücü, yeteneği, kültürü, yaratıcılığı vb ile öğrencilerinin davranışlarında değişiklikler yaparak onların gelişmelerini ve ortaya çıkmalarını sağlamaktadır". (K23)*

Çobanlık; *"Bir çobanın koyunlarına sahip çıktığı, koruduğu, onları yönlendirdiği gibi öğretmende bir çoban gibi öğrencilerine bilgi öğretebilmek için disiplin altında tutmak, kontrol altına almak ve sürekli yönlendirmeler yapmaları gereklidir". (K106)*

Aşçılık; *"Aşçı kendisine verilen malzemelerden iyi ürün-yemek ortaya çıkarmak için emek harcamaktaysa öğretmende kendisine verilen öğrenciyi en iyi yetiştirmek ve iyi ürün ortaya çıkartmak için emek harcar..." (K55)*

İlkbaharda Yağan Yağmur; *"İlkbaharda yağan yağmur birlikte toprakları canlandırır, ağaçlar yeşerir, çiçekler açar ve kısacası doğa hayat bulur. Aynı şekilde öğrenciyi de hayata bağlayan onun ufkunu genişleterek yaşama sevinci veren öğretmenidir". (K20)*

Sanatçı; *"Sanatçılar kendilerine verilen malzemelerden ürün ortaya koyuyorlarsa, öğretmenlerde öğrencilerine gerekli olan bilgileri öğretmek için çalışıyorlar".*

Tomurcukları Sulamak; “ Tomurcukları suladığımızda ona hayat verirsek, öğrencilerimize bilgi verdiğimizde de onara hayat veririz”. (K90)

Silgi; “Öğretmenlik mesleği kocaman bir silgidir. Öğretmen ailesinin kucağından eline gelen çocuğu, kültürüyle aile yapısıyla, olumlu ve olumsuz yaşantısıyla hayata hazırlar. Kafasındaki ailesinden alıp getirdiği kalıp düşünceleri silip nitelikli bir insan formatına getirir”. (K58)

Su; “Su dünyada önüne gelen ve karşısına çıkan tüm malzemelere şekil vermeyi en iyi şekilde yapan maddelerden biridir. Bunu yaparken de kendisi için uygun olan en iyi şekilde yapar. Öğretmenlerde bir su gibi hareket ederler. Karşısına gelen öğrencilere biçim veriler. Bu biçimi verirken kendi bilgi ve kültürlerine bağlı olarak hareket ederler. Öğrencilerine kendilerine uygun olarak biçim veriler ve hayata gönderirler”. (K82)

Toprak; “Toprak kendisine verilen, teslim edilen ve ya açık ifadeyle dikilen bir bitkiye nasıl sahip çıkıyorsa, onu büyütüyorsa, öğretmenlerde kendisine teslim edilen öğrencisini bilgisiyle, kişiliğiyle ve tecrübeleriyle yetiştirir, büyütür ve geliştirir. Öğretmen de aynen bir toprak gibidir....” (K39)

2. Değeri açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde yer alan metaforlar ve açıklamalarına ait öğretmen adaylarının belirttiği örnekler

Öğretmen adayları tarafından bu kategoride toplam 10 metafor belirtilmiştir. Aşağıda bu metaforlara ait açıklamalara yer verilmiştir. Bu kapsamda;

Kutsal; “Bizim için değer verdiğimiz ve hayatımızda önemli bir yeri olan mesleklerden biridir. Çünkü bir ülkede öğretmenler ne kadar nitelikli ve başarılı olursa, insanların gözünde saygı duyulan-değer verilen bir meslek olursa, gelecek nesiller de nitelikli ve başarılı bireyler olarak yetişirler”. (K4)

Önemi anlaşılmayan elmas; Önemi ve değeri bilinmeyen kıymetli şeyler gerekli taktiri ve değeri göremezler. Öğretmenlik mesleği de böyle bir durumla karşı karşıya. Çünkü, insanları topluma kazandırmak ve hayata hazırlamak gibi önemli bir görevi olan öğretmenler hem teknik bilgi hem de hayat hakkında eğitim vermekle yükümlüdürler. Bu önemli görevleri varken gerekli değeri ve önemi bilinmemektedir”. (K7)

Hamallık; “Yıllarca yük taşıyan hamalları kimse hatırlamaz. Öğretmenlikte hamallıktır. Yıllarca emek vererek, geceni gündüzüne katarak öğrencilerini yetiştirmek için uğraşsın fakat öğrenci mezun olup gider ve öğretmenini hiç aklına getirmez. Meslek hayatı biten bir öğretmen emekli olur ve bir köşede hayatına devam eder....”. (K30)

Mücevher; "Mücevher parıldadıkça etrafa ışık saçar. Öğretmenlik mesleği de görev yaptıkça ve öğrencilerine destek oldukça etrafa ışık saçar, herkesin dikkatini çeker ve insanlar tarafından sevilirler". (K44)

Altın; "Altın nasıl çok değerli bir madense öğretmenlikte o kadar değerli bir meslektir. Ancak altının değerini ancak sarraflar anlayabiliyorsa, öğretmenliğin değerini anlayan çok fazla kimse yok". (K60)

Güç bankası; "Nesi var nesi yok her şeyini sonuna kadar verir ve tükenir. Ancak sevgiden kaynaklı öylesine bir gücü vardır ki hiçççç tükenmez...." (K 51)

Arı; "öğretmenlik bir arı gibi sürekli çalışmak ve çaba harcamak gerektiren bir meslektir. Fakat arı gibi çalışınca bal olarak bilinen ve dünyanın en değerli yiyeceğini oluştururlar. Öğrencinin de öğrencilerini yetiştirmeleri gerekir", (K28)

Güneşin enerjisi; "Güneşin enerjisi nasıl bitmezse öğretmenin enerjisi de bitmez. Öğretmen kafamızdaki karanlıkları, hayatımızdaki karanlıkları aydınlatır ve içimizi ısıtır. Biyolojik olmasa da psikolojik ve duygusal yönden ve bilişsel yönden bizleri doyurur. Bizlerin pozitif ve sağlıklı düşüncelerini sağlar...." (K66)

Başak; " Öğretmen bir başaktır. Başak bereketi ve verimliliği simgeler. Öğretmende bereketi ve verimliliği simgeler. Çünkü öğretmenin yetiştirdiği öğrencilerde kendi sayılarının kat kat fazlasındaki başka insanların yetişmelerinde görev alırlar. Böylece öğretmenlik mesleğinin ürünleri kuşaklar boyunca devam eder". (K77)

Ezme; " Yerken size çok acı verebilir fakat yemek istersiniz ve yedikçe tadı damağınızda kalır. Öğretmenlik mesleği de yaparken çok zorluklarla karşılaşsınız fakat yaptığınız işten mutlu oldukça daha çok yapmak istersiniz. İnsanı mutlu eden ve sürekli yapma isteği uyandıran bir meslektir". (K1)

3. Yol gösterici özelliği açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde yer alan metaforlar ve açıklamalarına ait öğretmen adaylarının belirttiği örnekler

Öğretmen adayları tarafından bu kategoride toplam 8 metafor belirtilmiştir. Aşağıda bu metaforlara ait açıklamalara yer verilmiştir. Bu kapsamda;

Ampul; "Öğretmenlik mesleği bir ampul gibidir. Eğer mesleğimiz için gayret gösterirsek bir o kadar etrafı aydınlatır ve insanlara faydalı oluruz. Ampulün gücü arttıkça etrafa daha fazla ışık saçtığı ve etrafı aydınlattığı gibi, öğretmenin bilgisi arttıkça etrafındaki insanlara daha fazla faydası olacaktır". (K10)

Işıklı bir rehber; "Işıklı rehber hem verdiği bilgisiyle hem de verdiği ışıkla insanlara yardımcı olur. Öğretmenlerde her konuda insanlara yardımcı olurlar ve onların işlerini kolaylaştırırlar. Hayatta yollarını daha kolay bulmalarını sağlarlar. Öğretmenler bilgileriyle insanların hayatlarında yeni ufuklar ve çözüm yolları bulmalarına yardımcı olurlar". (K44)

Psikolog; "Öğretmen aynen bir psikolog gibi öğrencisinin problemlerini paylaşmalı, ona çözümler önermeli ve öğrencisine destek olmalıdır. Eğer bunu yapmazsa öğrencilerine bilgi öğretmekte başarılı olamaz". (K46)

Fener; "Fenerin etrafa ışık saçtığı ve yol gösterdiği gibi, öğretmen de öğrencilerine yol gösterir ve onlara bilgi-tecrübelerini öğretir". (K23)

Güneş; "Güneş insanların ve diğer tüm canlıların yaşaması için olmazsa olmaz bir faktördür. Güneş olmazsa hayat olmaz. Güneş olmasaydı hayatta olmazdı. Dolayısıyla da öğretmenlik mesleği de olmasaydı insanlar gelişemezler, toplumlar ilerleyemez ve medeniyetleri kuramazlar". (K33)

Yanan bir kandil; "Öğretmen yanan bir kandil gibi öğrencilerine yol gösterir, yardımcı olur ve onların ihtiyacı olan her konuda onlara yardımcı olmaya çalışır". (K105)

Turist rehberi; "Öğretmenler branşlarına göre öğrencileri alarak tarih, biyoloji, coğrafya...vb alanlarda bir geziye çıkartan turist rehberi konumundadır. Öğrencinin sorumluluğu ise rehberin önerileri yönünde kendi çabalarını da ekleyerek ilerlemek ve yeni yeni bilgiler öğrenerek ufkunu geliştirmektir". (K72)

Mum; "Öğretmenlik mesleği mum gibidir. Öğretmen öğrencilerine ışık olabilmek için yanar, erir ve kendini bitirir". (K60)

4. Fedakarlık açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde yer alan metaforlar ve açıklamalarına ait öğretmen adaylarının belirttiği örnekler

Öğretmen adayları tarafından bu kategoride toplam 7 metafor belirtilmiştir. Aşağıda bu metaforlara ait açıklamalara yer verilmiştir. Bu kapsamda;

Annelik; "Çocukları eğitmek ve onlara bir şeyler öğretmek bana göre annelik gibidir. Gerektiğinde otoriter, sert ve kuralcı ancak annelik yaklaşımıyla şefkati, koruyucu ve sevgi dolu tavırlar sergiler. Öğretmenlik annelik gibidir. Annelik gibi olduğundan çok emek gerektiren bir meslektir. Çocuk ailesinin dışında en fazla zamanı öğretmenlikle geçirir. Bu zamanda öğrencinin tüm problemleriyle öğretmen annesi gibi ilgilenir".(K93)

Babalık; “Baba her konuda çocuğuna yardımcı olmaya çalışır. Yemez yedirir giyemez giydirir. Öğretmenlerde bir baba gibi öğrencilerine her konuda destek olurlar. Gerektiğinde öğrencisinin ihtiyacı olduğunu gördüklerinde onların giyeceklerini ve yiyeceklerini karşılarlar “. (K79)

Anne-baba olmak: Öğretmen bir anne-baba gibi öğrencilerini hayata da hazırlar. Sadece bilgi vermekle yetinmez. Öğrencinin hayatına çok farklı yönlerden katkılar sağlar” . (K6)

Ebeveynlik; Her zaman her şeyi öğretmek için çaba harcar. Yanlış bildiğin şeyleri düzeltmeye yardımcı olur ve her zaman farklı konularda karşısındakine bir şeyleri öğretmeye uğraşır”. (K8)

Fedakar bir anne; “Mesleğini ve insanları seven bir öğretmen öğrencilerine faydalı olabilmek için kendini sürekli geliştirir fedakar bir anne gibi. Öğrencilerinin başarılarıyla mutlu olur ancak başarısızlıklarında ise kendisinin de çok fazla sorumluluğu olduğunu düşünür. Sadece dersimi anlatıp gideyim diye düşünmeden öğrencilerinin daha iyi yetişmeleri için elinden gelen fedakarlıkları yapar. Dersini en iyi şekilde öğrencilerine öğretebilmek için yapması gerekenleri sonuna kadar yapar”. (K107)

Anne şefkati; “Annenin gösterdiği gibi şefkat göstermesi gereken bir meslektir öğretmenlik. Anne şefkat gösterirken nasıl özen gösterirse öğretmenlikte bu şefkati gerektirir” (K40)

Madenci; “Madenci şapkasındaki ışığı ile değerli madenleri nasıl çıkartıyorsa, öğretmenlerde bütün bilgi, deneyim ve tecrübeleriyle öğrencilerini aydınlatır, onların yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlar, onları bilgilendirir ve öğrencilerini bir maden gibi korur”. (K56)

5. Bilgi kaynağı olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde yer alan metaforlar ve açıklamalarına ait öğretmen adaylarının belirttiği örnekler

Öğretmen adayları tarafından bu kategoride toplam 5 metafor belirtilmiştir. Aşağıda bu metaforlara ait açıklamalara yer verilmiştir. Bu kapsamda;

Kitap okumak;...Her sayfasında farklı bir bilgi vardır. Her gün yeni bir şeyler öğrenirsiniz. Öğretmenlik mesleği de öğrencilere sürekli olarak yararlı ve gerekli bilgileri vermeyi amaçlayan bir meslektir...”(K5)

Kitap; “Öğrencinin ihtiyaç duyduğu tüm bilgileri öğretmen sağlamalıdır. Öğretmen öğrencinin ihtiyacı olan bilgileri ne kadar nitelikli olarak sağlayabilirse o kadar başarılı olur. Fakat yıllar içinde kendini güncelleyen bir kitap gibi olmalıdır öğretmen. Aksi halde eskimiş bilgileri içeren bir kitap olabilir”. (K89)

Bilgisayar; “Bilgisayar gibi öğretmen de sürekli olarak çalışır, bilgi toplarlar, bilgi sahibidir, bildiklerini karşı tarafa verir.... Fakat karşı taraf bu bilgiyi isterse verir....” (K44)

Ansiklopedi; “Öğretmenler ansiklopediler gibi çocukların ihtiyacı olan tüm bilgileri onlara verirler ve onların öğrenmelerini sağlarlar “. (K69)

Meşe ağacı; “Meşe ağacı en köklü ve en uzun ömürlü olan ağaçlardan biridir. Öğretmenler ise iyi eğitimle donatılıp, mesleğini seven bireyler olurlarsa öğrencilerini iyi yetiştirirler ve öğrencilerin hayatındaki bir meşe ağacı olabilirler. Ayrıca her bir meşe ağacı olan öğretmenler iyi eğitim verdikleri öğrencilerinin toplumda hayatlarına devam etmeleri ve toplumu geliştirmiş ülkelerin modern toplumların düzeylerine çıkartmakta etkisi olan meşe rolündeki bireylerin yetişmelerinde görev almış olurlar. Böylece nesilden nesile meşe ağaçları misali öğretmenlerin etkisi devam eder...”. (K36)

6. Gönüllülük açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde yer alan metaforlar ve açıklamalarına ait öğretmen adaylarının belirttiği örnekler

Öğretmen adayları tarafından bu kategoride toplam 4 metafor belirtilmiştir. Aşağıda bu metaforlara ait açıklamalara yer verilmiştir. Bu kapsamda;

Aşk; “Aşk hırslıdır, hırçındır, tutkuludur ve uç noktalarda bir sevgidir. Her an aşk dolu olmak gibidir öğretmenlik mesleği. Öğrencilerini düşünmesi, onları nasıl en faydalı olacağıyla yaşamayı ve yaşatmasıdır. Öğretmenlik aşk gibidir.... fedakarlıktır.... Öğrencileri için adanmış bir ruh olmaktır. Yani bir nesil, yeni bir dünya demektir”. (K9)

Bahar; “Bahar gelince tüm doğa ve canlılar uyanır, hayat civil civil olursa, öğretmenlerde öğrencilerinin her birinin hayatında bir bahar etkisi yaparlar. Öğrencilerine verdikleri destekler ve katkılarla birlikte öğrenciler hayat bulurlar” (K47)

Sabır taşı; “Öğretmenlik çok fazla sabır gösterilmesi gereken bir meslektir. Sabır taşının çatlaması fakat öğretmenin dayanması gerekiyor. Çünkü belli bir branşınız olmasına rağmen öğretmenlik mesleğinin komplike bir meslek olmasından kurtaramıyor. Sorumluluğunuz sadece öğrencilerinize bilgi öğretmek değil pek çok konuda sorumluluklarınız ve görevleriniz vardır...”. (K65)

Çocuğun gözündeki mutluluk; “bir çocuğu mutlu ettiğinizde dünyanın en güzel duygularından birini yaşarsınız ki öğretmenlik mesleğinde de görevinizi iyi yaptığınızda gözlerinizde bir çocuğun gözlerindeki mutluluğu görebilirsiniz. Bir olay aklıma geldi; ilkokul öğrencisi çok fakirdi fakat okumaya çok meraklıydı. Bir bayan öğretmenini kendisine model alıyordu. Öğretmeni herkesle ayrı ayrı ilgilenirken onunla da ilgileniyordu. Bir gün öğretmeni bu öğrencinin ihtiyacı olduğunu fark ettiğinde bir çanta alarak öğrencisine hediye etti. O anda öğrencisinin gözündeki mutluluğu ve sonraki dakikalardaki göz yaşlarını görmek öğretmeni çok fazla mutlu etmişti. Öğrencileriyle her konuda ilgilenen öğretmenler öğrencilerin gözündeki mutluluğu görmek için oldukça gayret gösterirler”. (K101)

7. Model olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde yer alan metaforlar ve açıklamalarına ait öğretmen adaylarının belirttiği örnekler

Öğretmen adayları tarafından bu kategoride toplam 3 metafor belirtilmiştir. Aşağıda bu metaforlara ait açıklamalara yer verilmiştir. Bu kapsamda;

Annelik; "Anne çocuğun hayatındaki en önemli modellerden biridir. Bayan öğretmenlerde öğrencilerin hayatında annesi gibi model aldıkları, onun gibi olmak istedikleri bir modeledir ". (K22)

Babalık; "Babalar her zaman bir çocuğun, özellikle erkek çocuğunun kafasındaki modeldir. Erkek çocukları büyüdüklerinde babaları gibi olacaklardır. Ancak okula başladıklarında babası gibi olan birinin olduğunu, yani öğretmenin olduğunu görürler. Artık babası gibi olmak isteyen öğrenci öğretmeni gibi olmak isteyecektir. Bu nedenle özellikle erkek öğretmenler öğrencilerin gözünde bir model ve örnek kişidirler ". (K107)

Model; "İnsanlar yaşamlarının her döneminde kendilerine önemli modelleri örnek alırlar ve onlara benzemeye çalışırlar. Öğretmenlerde insanların hayatlarındaki önemli modellerin başında gelmektedir. Bir çocuğun hayatının temellerinin atılmasında öğretmenlerin önemli bir rolü vardır. Öğrenciler hayatlarında öğretmenlerini kendilerine modele alırlar. Bu durum öğretmenlerin meslek hayatlarında dikkatli, mantıklı ve birer örnek kişi olmalarını gerektirmektedir". (K71)

Yukarıda dikkat edileceği gibi; öğretmen adayları öğretmenlik mesleğine yönelik olarak pek çok metafor hazırlamışlar ve bu metaforların açıklamalarını yapmışlardır. Aşağıda öğretmen adaylarının açıkladıkları metaforların vurgulanma sıklığına göre Resim 1'de yer verilmiştir. Bu resimden de anlaşıldığı gibi, öğretmenlik mesleği öncelikle *annelik* metaforuyla açıklanırken pek çok metaforun eşit vurgularla ki birer defa vurgulanan metaforlar oldukları dikkat çekmektedir. Bu resimde belirtilen metaforun frekansı ne kadar büyük ise puntosu o kadar büyük olarak belirlenmiştir. Özellikle frekansları bir olan metaforlar ise aynı puntoda yazılmışlardır.

Resim 1. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Kavramına Yönelik Olarak Belirttikleri Metaforlara Ait Kelime Bulutu

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma sonunda; öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili oldukça çeşitli metaforlar belirttikleri tespit edilmiştir. Bu kapsamda öğretmen adayları öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili toplam 50 çeşit metafor geliştirmişlerdir. Bu metaforlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini birden fazla ve birbirinden farklı metaforla açıkladıkları belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği kavramıyla ilgili frekanslarına göre en fazla *annelik*, *bahçivanlık*, *resim yapmak*, *çiftçilik*, *bitki yetiştirmek* vb metaforlarını belirtmişlerdir. Belirtilen 50 çeşit metafor toplam 110 defa belirtilmiştir. Geliştirilen bu metaforlar ise toplam 7 farklı kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler en fazla metafor kapsamaları bakımından “*biçimlendirici özelliği açısından öğretmenlik mesleği*, *değeri açısından öğretmenlik mesleği*, *yol gösterici özelliği açısından öğretmenlik mesleği*, *fedakarlık açısından öğretmenlik mesleği*, *bilgi kaynağı olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği*, *gönüllülük açısından öğretmenlik mesleği* ve *model olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği*” olarak sıralanmaktadır.

Öğretmenlik mesleği kavramı için canlı metaforlar (*arı*, *meşe ağacı*, *başak* vb) geliştirilmiş olmasına rağmen, genellikle cansız ve belli meslek adları şeklinde olan metaforların (*bahçivanlık*, *çiftçilik*, *terzilik* vb) geliştirildiği belirlenmiştir. Bu durum öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini farklı yönleri açısından farklı

mesleklerden yararlanarak açıkladıklarını göstermektedir. Bu sonuç metaforun felsefi vurgusunu destekler şekildedir. Çünkü metaforiksel düşünce çok kompleks bir fenomeni veya durumun özelliklerini aydınlatmak için kavramsal bir araç olarak benzer bir olay ve nesneyi kullanmayı vurgulamaktadır (Oxford vd. 1998) ki açıklaması konuyu oldukça net ifadelerle desteklemektedir.

Diğer taraftan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğiyle ilgili genellikle olumlu metaforlar belirttikleri ancak bazı olumsuz metaforlar da belirterek öğretmenlik mesleğinin zorluklarına ve yeterli değeri göremediği yönünde metaforlar ifade edilmiştir (*hamallık metaforunda ifade edildiği gibi*). Ancak literatürde de öğretmenlik mesleğine yönelik olarak olumsuz metaforlar geliştirildiği tespit edilen çalışmalara rastlanmaktadır (Gür, 2012; Koç, 2014).

Belirtilmiş olan metaforlar kategorilere göre incelendiğinde; öğretmen adaylarının zengin bakış açılarının daha net olarak ortaya çıktığı görülebilmektedir. Bu noktada;

Biçimlendirici özelliği açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde öğretmen adaylarının toplam 15 metafor belirttikleri tespit edilmiştir. Bu metaforların *bahçıvanlık, resim yapmak, çiftçilik, bitki yetiştirmek, ağaç yetiştirmek, marangoz, terzilik, çobanlık, aşçılık, ilkbaharda yağan yağmur, sanatçı, tomurcukları sulamak, silgi, su, toprak* şeklinde sıralandığı belirlenmiştir.

Değeri açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde öğretmen adaylarının toplam 10 metafor belirttikleri tespit edilmiştir. Bu metaforların *kutsal, önemi anlaşılmayan elmas, hamallık, mücevher, altın, güç bankası, arı, güneşin enerjisi, başak, ezme* şeklinde sıralandığı belirlenmiştir.

Yol gösterici özelliği açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde öğretmen adaylarının toplam 8 metafor belirttikleri tespit edilmiştir. Bu metaforların *ampul, ışıklı bir rehber, psikolog, fener, güneş, yanan bir kandil, turist rehberi, mum* şeklinde sıralandığı belirlenmiştir. Belirlenen bu metaforlardan bazıları Koç (2014) tarafından yapılmış olan araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Bu noktada öğretmen adayları insanların ulaşmak istedikleri yola ulaşmalarında etkisi olan faktörleri yol göstericilik özellikleri noktasında öğretmenlik mesleğiyle ilişkilendirdikleri görülebilmektedir.

Fedakarlık açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde öğretmen adaylarının toplam 7 metafor belirttikleri tespit edilmiştir. Bu metaforların *annelik, babalık, anne-baba olmak, ebeveynlik, fedakâr bir anne, anne şefkati, madenci* şeklinde sıralandığı belirlenmiştir. Belirlenen bu metaforlardan anne ve baba metaforları Koç (2014) tarafından yapılmış olan araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Her iki çalışmada da öğretmenliğin fedakarlığının dünyadaki en fedakar bireyler olan anne ve baba ile eşleştirildiği belirlenmiştir.

Bilgi kaynağı olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde öğretmen adaylarının toplam 5 metafor belirttikleri tespit edilmiştir. Bu metaforların *kitap okumak, kitap, bilgisayar, ansiklopedi, meşe ağacı* şeklinde sıralandığı belirlenmiştir.

Gönüllülük açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde öğretmen adaylarının toplam 4 metafor belirttikleri tespit edilmiştir. Bu metaforların *aşk, bahar, sabır taşı, çocuğun gözündeki mutluluk* şeklinde sıralandığı belirlenmiştir.

Model olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği kategorisinde öğretmen adaylarının toplam 3 metafor belirttikleri tespit edilmiştir. Bu metaforların *annelik, babalık, model* şeklinde sıralandığı belirlenmiştir.

Belirlenen kategorilerden bilgi kaynağı olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği, yol gösterici özelliği açısından öğretmenlik mesleği, model olma özelliği açısından öğretmenlik mesleği, gönüllülük açısından öğretmenlik mesleği ve fedakarlık açısından öğretmenlik mesleği kategorilerinde de öğretmenlik mesleğinin bir meslek olarak taşınması gereken niteliklere yönelik vurguları içermektedir. İlgili literatür incelendiğinde, öğretmenlik mesleğinin özellikle bilgi kaynağı, yol gösterici ve fedakarlık özellikleri içeren bir meslek olduğu yapılan araştırmalarda belirtilmektedir (Ekiz & Koçyiğit, 2013; Gür, 2012; Koç, 2014; Ocak & Gündüz, 2006; Saban, Koçbeker & Saban, 2006). Belirtilen araştırma sonuçlarıyla bu araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir.

Ancak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olarak bu kadar olumlu bakış açılarını belirtmelerine rağmen, “değeri açısından öğretmenlik mesleği” kategorisinde ise temel vurgu olarak; öğretmenlik mesleğinin gereken değeri göremediği yönünde görüşler belirtilmiştir. Bu sonuç farklı araştırmalarda da ortaya çıkan sonuçlarla benzerlik göstermektedir (Koç, 2014). Belirlenen sonuç öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini iş yükü çok fazla ve başkalarının işini yapan bir meslek olarak algıladıklarını vurgulamaktadır.

Diğer taraftan konuyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde belirlenen en önemli sonuçlardan biri, araştırmalarda kavramsal olarak bir benzerlikle birlikte bir kargaşanın olduğu belirlenmiştir. Çünkü bu araştırmada analiz edilen “*öğretmenlik mesleği*” kavramıyla elde edilen benzer sonuçların farklı araştırmalarda “*öğretmen*” ve “*öğretmenlik*” kavramları için de tespit edildiği belirlenmiştir (Cerit, 2008; Kalyoncu, 2012; Saban, 2004; Yılmaz Göçen & Yılmaz, 2013). Literatürün analizi sonucunda elde edilen bu önemli tespit *öğretmen, öğretmenlik ve öğretmenlik mesleği* kavramları için öğretmen adaylarının benzer metaforları ürettiklerini belirtmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının bu kavramlara yönelik olarak benzer bilişsel yapıda ve ortak şemalarda kavramsal yapı oluşturduklarını ifade etmektedir.

Belirlenen sonuçlar yönünde aşağıdaki öneriler belirtilebilir.

1. Bu araştırma öğretmenlerin katılımıyla da hazırlanabilir.
2. Bu araştırma görüşme başta olmak üzere farklı veri toplama yöntemleriyle desteklenerek hazırlanabilir.
3. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik belirttikleri olumsuz algı içeren metaforların olumluya dönüşebilmesi yönünde, öğretmen eğitimi süreci düzenlenmelidir. Bu noktada özellikle öğretmenlik

uygulama dersi içeriği ve süresi gözden geçirilerek yeniden oluşturulabilir. Bu kapsamda sürecin başında ve sonunda metaforik algı çalışmaları yapılabilir.

4. Literatürün analizi sonucunda elde edilen *öğretmen, öğretmenlik ve öğretmenlik mesleği* kavramları için öğretmen adaylarının benzer metaforları üretmeleri konusu yeni bir araştırma olarak değerlendirmeye alınabilir.

KAYNAKÇA

- Akturan, U., & Esen, A. (2008). Fenomenoloji. T. Baş ve U. Akturan (Ed.) içinde, *Nitel araştırma yöntemleri*, 83-98. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Annels, M. (2006). Triangulation of qualitative approaches: Hermeneutical phenomenology and grounded theory. *Journal of Advanced Nursing*, 56(1), 55-61.
- Armstrong, S.L., Davis, H.S., & Paulson, E.J. (2011). The subjectivity problem: Improving triangulation approaches in metaphor analysis studies. *International Journal of Qualitative Methods*, 10 (2), 151-163.
- Arnett, R.C. (1999). Metaphorical guidance: Administration as building and renovation. *Journal of Educational Administration*, 37(1), 80-89.
- Arslan, M., & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim- öğretim açısından incelenmesi. *Millî Eğitim*, 171, 100-108.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar yardımıyla analizi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Balcı, A. (1999). *Metaphorical images of school: school perceptions of students, teachers and parents from four selected schools (in Ankara)*. Unpublished PhD Thesis. METU Institute of Social Sciences, Ankara.
- Beydeba (2007). *Kelile ve dimne*. İstanbul: İskele Yayıncılık.
- Bilgin, N. (2006). *Content analysis techniques and case studies in social sciences*. Ankara: Siyasal Publication.
- Bogdan, R.C., & Biklen, S.K. (2007). *Qualitative research for education* (5th ed). Boston: Pearson Education, Inc.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4), 693-712.
- Coffey, A., & Atkinson, P. (1996). *Making sense of qualitative data analysis: Complementary strategies*. Thousand Oaks CA: Sage.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New York, NY: Routledge.
- Corbin, J.M., & Strauss, A.C. (2007). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks, CA: Sage Publication.
- Coyne, I. (1997). Sampling in qualitative research. Purposeful and theoretical sampling: Merging or clear boundaries? *Journal of Advanced Nursing*, 26 (3), 623-630.
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five traditions*. California: SAGE.

- Çapan, B.E. (2010). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilere yönelik metaforik algıları. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (12), 140-154.
- Döş, İ. (2010). Aday öğretmenlerin müfettişlik kavramına ilişkin metafor algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 607-629.
- Ekici, G. (2005). Öğrencilerin öğretmenlik meslek derslerindeki öğrenme zorluklarının saptanması üzerine bir çalışma. *Çağdaş Eğitim*, 321, 37-44.
- Ekici, G. (2016a). Öğretmen adaylarının "Bilgisayar" kavramına ilişkin metaforik algıları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(3), 755-781.
- Ekici, G. (2016b). Biyoloji öğretmeni adaylarının mikroskop kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(1), 615-636.
- Ekiz, D., & Koçyiğit, Z. (2012). Sınıf öğretmenlerinin öğretmen kavramına ilişkin metaforlarının tespit edilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21 (2), 439-458.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkim Yayınları.
- Forceville, C. (2002). The identification of target and source in pictorial metaphors. *Journal of Pragmatics*, 34, 1-14.
- Given, L.M. (Ed.) (2008). *The sage encyclopedia of qualitative research methods*. Sage: Thousand Oaks, CA, Vol.2, pp.697-698.
- Gür, H. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği ile ilgili metaforları: Kosova örneği. *Journal Of New World Sciences Academ*, 7 (3), 885-897.
- Hacıoğlu, F., & Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik uygulamaları*. Ankara: Alkim Yayınevi.
- Hruschka, D.J., Schwartz, D., St.John, D.C., Picone-Decaro, E., Jenkins, R.A., & Carey, J.W. (2004). Reliability in coding open-ended data: Lessons learned from HIV behavioral research. *Field Methods*, 16 (3), 307-331.
- <http://www.wordle.net/>
- İnce, Ö. (2002). *Yazınsal Söylem Üzerine*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Kalyoncu, R. (2012). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının "öğretmenlik" kavramına ilişkin metaforları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (20), 471-484.
- Knight, S.L., Nolan, J., Lloyd, G., Arbaugh, F., Edmondson, J., & Whitney, A. (2013). Quality teacher education research: How do we know it when we see it? *Journal of Teacher Education*, 64(2), 114-116.
- Koç, S.E. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 47-72.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2005). *Metaforlar hayat, anlam ve dil*. (Çev: G. Y. Demir). İstanbul: Paradigma
- Leblebici, D.N., & Kılıç, M. (2004). *İçerik Analizi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Lichtman, M. (2010). *Qualitative research in education*. Los Angeles: Sage Publications, Inc.
- Linn, G.B., Sherman, R., & Gill, P.B. (2007). Making meaning of educational leadership: The principal ship in metaphor. *NASSP Bulletin*, 91 (2), 161-171.
- McMillan, J.H. (2000). *Educational research: Fundamentals for the consumer*. New York: Longman.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco: Jossey-Bass.

- Miles, M.B., & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mutluay, N. (2004). *İlk Çağda Ön Asya uygarlık merkezlerinde eğitim*. Ankara: Ütopya Yayınları.
- Nikitina, L., & Furuoka, F. (2008). "A language teacher is like...": examining Malaysian students' perceptions of language teachers through metaphor analysis. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 5 (2), 192-205.
- Ocak, G., & Gündüz, M. (2006). Eğitim fakültesini yeni kazanan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleği hakkındaki metaforlarının karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 293-310.
- Oflaz, G. (2011). İlköğretim öğrencilerinin 'matematik' ve 'matematik öğretmeni' kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *II. Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler ve Etkileri Konferansına Sunulmuş Bildiri*.
- Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarına göre orta öğretim öğretmenlerini temsil eden metaforlar. *Milli Eğitim Dergisi*, (182), 36-56.
- Ortony, A. (Ed.). (1979). *Metaphor and thought*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Oxford, R., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R., Saleh, A., & Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: toward asystematic typology for the language teaching field. *System*, 26, 3-50.
- Özcan, A. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin İngilizce öğrenmeye yükledikleri anlamlar: Metaforik bir analiz*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Patton, M.Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. USA: Sage.
- Pishghadam, R. ve Pourali, S. (2011). Metaphorical analysis of Iranian MA Students' beliefs: A qualitative study. *Higher Education Studies*, 1 (1), 27-37.
- Ratcliff, D. (1995). *Validity and reliability in qualitative research*.
<http://qualitative-research.net/Validity.pdf> adresinden 06.11.2013 tarihinde erişilmiştir.
- Saban, A., Koçbeker, B. N., & Saban, A. (2006). An investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6 (2), 509-522.
- Saban, A. (2010). Computer teacher candidates' metaphors about the internet. *Education*, 131 (1), 93-105.
- Shuell, T.J. (1990). Teaching and learning as problem solving. *Theory into Practice*, 29(2), 102-108.
- Stemler, S. (2001). An overview of content analysis. Practical assessment. *Research & Evaluation*, 7 (17), 1-8.
- Taşdemir, A., & Taşdemir, M. (2011). Öğretmenlik ve öğretim süreci üzerine öğretmen metaforları. *II. Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler ve Etkileri Konferansına Sunulmuş Bildiri*.
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Tsoukas, H. (1991). The missing link: A transformational view of metaphors in organizational science. *The Academy of Management Review*, 16(3), 566-585.
- Turhan, M., & Yaraş, Z. (2013). Öğretmen ve öğrencilerin öğretmen, disiplin, müdür, sınıf kuralları, ödül ve ceza kavramlarına ilişkin metafor algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 129-145.
- Türk Dil Kurumu. (1988). *Türkçe sözlük* (8 Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Basımevi.

- Ünal, A., & Ünal, E. (2010). Öğretmen ve öğrencilerin rehber öğretmeni algılamalarına ilişkin bir durum çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 919-945.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F., Göçen, S., & Yılmaz, F. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algıları: Bir metaforik çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 151-164.
- Yob, I.M. (2003). Thinking constructively with metaphors. *Studies in Philosophy and Education*, 22, 127-138.
- Zhao, H., Coombs, S., & Zhou, X. (2009). Developing professional knowledge about teachers through metaphor research: Facilitating a process of change. *Teacher Development*, 14 (3), 381-395.